

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Кафедра Економічної теорії і права  
(повна назва кафедри)



«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи

Р. Б. Папірник

20 19 року

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

спеціальність Економічна теорія  
(назва навчальної дисципліни)

освітньо-професійна програма 073 «Менеджмент»  
(шифр і назва спеціальності)

освітній ступінь «Логістика»  
(назва освітньої програми)

форма навчання бакалавр  
(назва освітнього ступеня)

розробник денна  
(денна, заочна, вечірня)

Филимонова Олена Леонідівна  
(прізвище, ім'я, по батькові)

**1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Предметом вивчення навчальної дисципліни є економічні відносини, що об'єктивно виникають у процесі виробництва, розподілу, обміну і споживання матеріальних благ та послуг у суспільстві, проблеми оптимізації виробництва в умовах обмеженості ресурсів. В курсі розглядаються питання виникнення економічної теорії, як науки, її предмет і функції, місце в системі економічних наук. Досліджуються питання змісту власності і форм її реалізації, змісту і ролі товарно-грошових та ринкових відносин, сутності, форм і функцій ринкового механізму та конкуренції, функціонування підприємств в умовах ринкових відносин. Аналізуються закономірності макроекономічного розвитку і економічного зростання, сучасні тенденції розвитку світового господарства.

**2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

	Години	Кредити	Семестр	
			I	
<b>Всього годин за навчальним планом, з них:</b>	150	5	150	
<b>Аудиторні заняття, у т.ч:</b>	74		74	
лекції	52		52	
лабораторні роботи				
практичні заняття	22		22	
<b>Самостійна робота, у т.ч:</b>	76		76	
підготовка до аудиторних занять	18		18	
підготовка до контрольних заходів	4		4	

виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24		24	
підготовка до екзамену	30		30	
<b>Форма підсумкового контролю</b>			<b>екзамен</b>	

### 3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Мета дисципліни:** формування економічного мислення, яке спирається на глибоке знання економічних законів та господарського механізму їх впливу на соціально-економічне становище держави, використання передового вітчизняного та світового досвіду з підвищення ефективності національного виробництва в умовах наростаючої обмеженості ресурсів.

**Завдання дисципліни:** вивчення законів, принципів та суперечностей розвитку економічних відносин у суспільстві на мікро-, макро- і світовому рівнях.

**Пререквізити дисципліни:** «Вступ до спеціальності», «Економіка» - шкільний курс.

**Постреквізити дисципліни:** «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Міжнародна економіка», «Сучасні економічні системи», «Основи бізнесу», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Адміністративний менеджмент», «Державне та регіональне управління», «Трудове право», «Теорія економічного аналізу».

**Компетентності:** ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та здобутки суспільства на основі розуміння закономірностей його розвитку та досягнень предметної області, техніки і технологій, дотримуватися принципів ведення здорового способу життя; ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу; ЗК5. Знання та розуміння предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та розуміння професійної діяльності; ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; СК12. Здатність аналізувати ринкове становище організації та умови діяльності з врахуванням тенденцій розвитку національного та міжнародних ринків; СК15. Розуміння принципів і норм права, а також національних, міжнародних і галузевих стандартів та використання їх у професійній діяльності.

**Заплановані результати навчання:** РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організацій; РН16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

**Методи навчання:** пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, метод стимулювання навчальної діяльності, контролю і самоконтролю, частково-пошуковий (евристичний), опосередкованого керівництва, дослідницький.

**Форми навчання:** індивідуальні, групові, колективні, фронтальні.

### 4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
<b>Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії ринкової економіки</b>					
Економічна теорія: предмет і метод	8	4			4
Економічні потреби та інтереси	2	2			
Економічні системи суспільства	6	2	2		2
Власність та її місце в економічній системі	2	2			
Суспільне виробництво: фактори і результати	8	4			4
Форми організації суспільного виробництва	6	2	2		2
Товар і закон вартості	2	2			
Гроші і грошовий обіг	6	2			4

Ринок	2	2		
Попит і пропозиція в механізмі ринку. Ринкова рівновага	6	2	2	2
Конкуренція і монополія	2	2		
Підприємство та підприємництво	8	4		4
Доходи	6	2	2	2
<b>Разом за змістовим модулем 1</b>	<b>64</b>	<b>32</b>	<b>8</b>	<b>24</b>
<b>Змістовий модуль 2. Макро- і мега- рівень розвитку економіки</b>				
Національна економіка	10	4	2	4
Відтворення та економічне зростання	14	4	4	6
Макроекономічна нестабільність	16	6	4	6
Державне регулювання нестабільності національної економіки	2	2		
Світове господарство	6	2	2	2
Міжнародні економічні відносини	8	2	2	4
<b>Разом за змістовим модулем 2</b>	<b>56</b>	<b>20</b>	<b>14</b>	<b>22</b>
<b>Разом за змістовими модулями 1 та 2</b>	<b>120</b>	<b>52</b>	<b>22</b>	<b>46</b>
<b>Підготовка до екзамену</b>	<b>30</b>			<b>30</b>
<b>Усього годин</b>	<b>150</b>	<b>52</b>	<b>22</b>	<b>76</b>

## 5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1,2	Економічна теорія: предмет і метод	4
3	Економічні потреби та інтереси	2
4	Економічні системи суспільства	2
5	Власність та її місце в економічній системі	2
6,7	Суспільне виробництво: фактори і результати	4
8	Форми організації суспільного виробництва	2
9	Товар і закон вартості	2
10	Гроші і грошовий обіг	2
11	Ринок	2
12	Попит і пропозиція в механізмі ринку. Ринкова рівновага	2
13	Конкуренція і монополія	2
14,15	Підприємство та підприємництво	4
16	Доходи	2
17,18	Національна економіка	4
19,20	Відтворення та економічне зростання	4
21,22, 23	Макроекономічна нестабільність	6
24	Державне регулювання нестабільності національної економіки	2
25	Світове господарство	2
26	Міжнародні економічні відносини	2
	<b>Всього</b>	<b>52</b>

## 6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ зан.	Тема занять	Кількість годин
1	Економічні потреби та інтереси	2
2	Суспільне виробництво: фактори і результати	2
3	Попит і пропозиція в механізмі ринку. Ринкова рівновага	2
4-5	Підприємство та підприємництво	4
6	Доходи	2
7	Відтворення та економічне зростання	2
8-9	Макроекономічна нестабільність	4
10	Світове господарство	2
11	Міжнародні економічні відносини	2
	<b>Всього</b>	<b>22</b>

## 7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

## 8. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	18
	підготовка до контрольних заходів	4
	підготовка до екзамену	30
	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24
1	Економічний закон зростання потреб. Координація економічних інтересів. Мотиви та стимули. Формацийний і цивілізаційний підходи до періодизації розвитку суспільства.	2
2	Юридичний аспект власності. Теорія прав власності. Роздержавлення та приватизація. Межа виробничих можливостей і економічний вибір.	2
3	Результати виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Економічні показники ефективності товарного виробництва. Просте товарне виробництво. Розвинуте товарне виробництво.	2
4	Закон вартості і його роль у розвитку товарного виробництва. Функції закону вартості. Форма вартості: проста, повна, загальна, грошова. Інфляція.	2
5	Інфраструктура ринку. Ринок засобів виробництва. Споживчий ринок. Фінансовий ринок. Ринок робочої сили. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.	2
6	Негативний вплив монополізації виробництва та антимонопольне регулювання. Особливості конкуренції в умовах регульованого ринкового господарства. Система маркетингу. Менеджмент.	2
7	Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємництва. Формування ставок заробітної плати в умовах недосконалої конкуренції. Величина земельної ренти.	2
8	Територіальні та економічні межі національної економіки. Цілі та інструменти макрорегулювання. Результати макрорегулювання.	2
9	Теорії циклів. Технологічний цикл розвитку та технологічна криза.	2

	Антициклічне регулювання економіки. Соціально-економічні наслідки безробіття.	
10	Соціально-економічні наслідки інфляції. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Теорії адаптивних та раціональних очікувань. Антиінфляційна політика держави.	2
11	Характеристика сучасного світового господарства. Інтернаціоналізація і глобалізація. Рівні глобалізації. Міжнародна економічна інтеграція.	2
12	Форми науково-технічного обміну. Сучасний валютний механізм. Міжнародне регулювання економічного розвитку.	2
	<b>УСЬОГО</b>	<b>76</b>

## 9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний (поточне опитування), письмовий (контрольна робота за змістовим модулем), тестовий, практична перевірка (розв'язання задачі).

## 10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

### Змістовий модуль 1. Загальні основи теорії ринкової економіки

Форма змістового модулю – письмова контрольна робота. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

Структура кожного завдання складається з питань наступних типів:

1. теоретичне питання;
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять;
3. 10 тестів;
4. 2 задачі.

Відповідно до структури завдання та складності питання студент може отримати:

- за відповідь на перше (теоретичне) питання – максимально 30 балів:

30 балів отримають студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу;

9-0 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, які вказують на повне нерозуміння суті курсу.

- за відповіді на друге питання (знання термінів) – максимально 10 балів (1 бал за кожен правильну відповідь);

- за відповіді на третє питання (тестове завдання) - максимально 20 балів (2 бали за кожен правильну відповідь).

- за відповіді на четверте питання (розв'язання задачі) - максимально 40 балів (20 балів за кожен задачу):

20 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання і вона розв'язана правильно;

19-10 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але допущено помилку у розрахунках;

9-0 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але не зроблено розрахунків.

### **Змістовий модуль 2. Макро- і мега- рівень розвитку економіки**

Форма змістового модулю – письмова контрольна робота. Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

Структура кожного завдання складається з питань наступних типів:

1. теоретичне питання;
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять;
3. 10 тестів;
4. 2 задачі.

Відповідно до структури завдання та складності питання студент може отримати:

- за відповідь на перше (теоретичне) питання – максимально 30 балів:

30 балів отримають студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу;

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу;

9-0 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, які вказують на повне нерозуміння суті курсу.

- за відповіді на друге питання (знання термінів) – максимально 10 балів (1 бал за кожну правильну відповідь);

- за відповіді на третє питання (тестове завдання) - максимально 20 балів (2 бали за кожну правильну відповідь).

- за відповіді на четверте питання (розв'язання задачі) - максимально 40 балів (20 балів за кожну задачу):

20 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання і вона розв'язана правильно;

19-10 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але допущено помилку у розрахунках;

9-0 балів за розв'язання задачі студент отримує, якщо визначено хід розв'язання, але не зроблено розрахунків.

### **Критерії екзаменаційної оцінки**

Екзаменаційна оцінка виставляється з розрахунку 100 балів за виконання екзаменаційної письмової роботи.

Структура екзаменаційного білету складається з трьох типів завдань:

1. теоретичне питання;
2. словниковий диктант, який складається з 5 термінів;
3. тестові завдання, які складаються з 5 тестів.

Відповідно до структури завдання та складності питання студент може отримати:

- за відповідь на теоретичне питання – максимально 40 балів:

36-40 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав повну, правильну і обґрунтовану відповідь, продемонстрував знання економічних законів та категорій, самостійно зробив узагальнення та висновки;

31-35 балів за теоретичне питання студент отримує, якщо дав правильну і обґрунтовану відповідь, самостійно зробив висновки, однак при цьому допустив деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій;

21-30 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо він розкрив його зміст, але окремі аспекти не знайшли свого відображення, відсутня системність знання матеріалу курсу та відчувається невпевненість студента у висновках;

11-20 балів студент отримує за відповідь на теоретичне питання, якщо він не повністю розкрив зміст питання і окремі аспекти не знайшли свого відображення, відсутня системність знання матеріалу курсу та студентом не зроблено власних висновків;

Якщо студент у відповідях на теоретичне питання висвітлює лише окремі його фрагменти, повністю не розкриває його зміст, допускає помилки, він отримує 1-10 балів;

Студент отримує 0 балів, якщо теоретичне питання не розкрито, відповідь неправильна, студент не має уявлення про предмет.

- за відповіді на знання термінів – максимально 30 балів (6 балів за кожну правильну відповідь);

- за відповідь на тестове завдання - максимально 30 балів (6 балів за кожну правильну відповідь).

**Підсумкова оцінка з дисципліни** визначається як середньоарифметичне від оцінки змістових модулів 1 та 2 і екзаменаційної оцінки.

**Порядок зарахування пропущених занять:** студенту, який пропустив лекцію, необхідно законспектувати її, виконати самостійну роботу у конспекті (за пропущеною темою) та показати конспект викладачеві. Студент, який пропустив практичне заняття, повинен виконати самостійну роботу за пропущеною темою заняття у вигляді реферату та надати його викладачеві.

## 11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Основна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. - К.: «Знання», 2007.
2. Бутук О. І., Волкова Н. І. Економічна теорія: тренінг-курс: Навч. посіб.- К.: «Знання», 2007.
3. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник. - К.: «Вища школа», 1995.
4. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Навчальний посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: ВД «Альтернативи», 2001.
5. Економічна теорія: Підручник/ За ред. В.М. Тарасевича. - Київ: ЦНЛ, 2006.
6. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. 9-те вид., доповн. - К.: «Знання», 2014.
7. Економічна теорія. Посібник вищої школи (Воробйов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соколов В.М.)/ Під загальною редакцією Воробйова Є.М. – Харків - Київ, 2003.
8. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: «Знання», 2008.
9. Мочерний С. В. Економічна теорія: Посібник для студ. вищ. закладів освіти. – К.: «Академія», 1999.
10. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і доп. - К.: «Знання», 2007.
11. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін. - К.: Вища шк. – «Знання», 1997.
12. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, О.А. Устенко. – К.: «Академія», 2009.
13. Основи економічної теорії: Підручник/ Ю.В. Ніколенко, А.В. Демківський, Л.І. Вергун та ін.; За ред. Ю.В. Ніколенко. 3-те вид. – К.: ЦУЛ, 2003.
14. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник. - Д.: Національний гірничий університет, 2006.
15. Політекономія: Навч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.
16. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін. - К.: «Либідь», 2007.

17. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник/ Под общей ред. д.э.н., проф. А.В. Сидоровича – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004.
18. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе. - М.: «Дело», 1994.
19. Курс экономической теории. Общие основы экономической теории, микроэкономика, макроэкономика, переходная экономика: Учебное пособие/ Под ред. А. В. Сидоровича. - М.: МГУ им М. В. Ломоносова, Изд-во «Дело и Сервис», 1997.
20. Курс экономической теории: Учебное пособие/ Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселёвой. 6-е изд., доп. и перераб. - Киров: Изд-во «АСА», 2007.
21. Макконнелл К., Брю С., Флинн Ш. Экономикс: принципы, проблемы и политика – М.: ИНФРА-М, 2016.
22. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; Под общ. ред. С.В. Мочерного. – К.: «Знання», КОО, 2000.
23. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие. 5-е изд., доп. и перераб. - К.: «Знання», 2011.
24. Экономическая теория. Учебник/ Под общей ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлёвой, Л.С. Тарасевича. – М.: ИНФРА-М, 2003.
25. Экономическая теория/ Под ред. проф. А.И. Добрынина, проф. Л.С. Тарасевича, учебник для ВУЗов, 4-е изд. – С-Пб: Изд. СПб ГУЭФ, Изд «Питер», 2009.
26. Экономическая теория: Учебник для студ. высш. учебн. заведений/ Под ред. В.Д. Камаева. 10-е изд., доп. и перераб. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003.
27. Ядгаров Л.С. История экономических учений. - М.: «Экономика», 1996.

#### Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Голос України. - 1996, 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // Відомості Верховної Ради України (ВВР України). – 2005. - №2. – Ст. 44.
3. Закон України від 07.06.96 «Про захист від недобросовісної конкуренції»// ВВРУ.- 1996.- N 36, ст.164
4. Закон України від 24.03.95 № 108/95-ВР «Про оплату праці»// ВВРУ.- 1995.- № 17, ст.121
5. Закон України від 07.02.91 № 698-12 «Про підприємництво»// ВВРУ.- 1991.- № 14, ст. 168
6. Закон України від 27.03.91 № 887-12 «Про підприємства в Україні»// ВВРУ.- 1991.- № 24.- ст. 272

#### 12. INTERNET- РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // [www.rada.gov.ua](http://www.rada.gov.ua)
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // [www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)

Розробник \_\_\_\_\_

(О. Л. Филимонова)

Гарант освітньої програми \_\_\_\_\_

(А. О. Черчата)

Силабус затверджено на засіданні кафедри  
економічної теорії і права

Протокол від « 2 » жовтня 2019 року № 3